

Oppimisen arviointi perusopetuksessa

Kangasalan kaupunki

Arvioinnissa keskeistä

- ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää oppilaiden itsearviointin taitoja (formatiivinen arviointi)
- määrittää, missä määrin oppilas on saavuttanut oppiaineille asetetut tavoitteet (summatiivinen arviointi)
- Arvioinnin tulee olla yhdenvertaista, suunnitelmallista, johdonmukaista ja monipuolista
- Arviointi edellyttää avoimuutta, yhteistyötä, osallisuutta sekä yhtenäistä arviointikulttuuria

Summatiivisen arvioinnin keskeisiä periaatteita

- perustuu oppiaineelle asetettuihin tavoitteisiin
- kuvaa, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut opetussuunnitelmassa oppiaineille saavutetut tavoitteet
- tehdään vähintään lukuvuoden päätteeksi, mutta lukuvuoden aikana on annettava oppilaalle ja hänen huoltajalleen tietoa oppilaan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä
- työskentelyn arviointi on osa oppiaineen arviointia
- monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa annetut eri oppilaineiden näytöt otetaan huomioon kunkin oppiaineen arvosanaa muodostettaessa
- oppilaille on selvitettävä oppiaineiden tavoitteet ja arvioinnin periaatteet ikäkaudelle tarkoituksenmukaisella tavalla
- opettajan tulee dokumentoida arvioinnit niistä näytöistä, jotka vaikuttavat oppilaan summatiiviseen arviointiin

Päätösarvioinnin kriteerit numeroille 5, 7, 8 ja 9 löytyvät OPS:in perusteista

Alakoulussa kriteerit numerolle 6 ovat paikallisia ja numerolle 8 löytyvät OPS:in perusteista

Formatiivisen arvioinnin keskeisiä periaatteita

- ohjaa, tukee ja kannustaa opiskelua lukuvuoden varrella, osana opetusta
- formatiivinen arviointi on oppimista tukevaa ja ohjaavaa palautetta
- palautteen tulee auttaa oppilasta ymmärtämään oppiaineen tavoitteet, hahmottamaan oma edistymisensä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin sekä se, miten voi parantaa suoriutumistaan suhteessa tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.
- formatiivinen arviointi auttaa oppilasta ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämään työskentelyään sekä itsearviointin taitoja
- itsearviointi ja vertaispalaute ovat osa formatiivista arviointia. Ne eivät vaikuta arvosanaan tai sanalliseen arviointiin
- formatiivinen arviointi ei edellytä dokumentointia

[Kangasalan OPS Pedanetissä](https://peda.net/kangasala/opetussuunnitelma)
<https://peda.net/kangasala/opetussuunnitelma>

[Oppimisen jaosaamisen arviointi ePerusteet](#)

Luokka-aste	Väliarviointi	Lukuvuositodistus	Oppiaineet	Arvioinnin asteikko	Käyttäytymisen arviointi
1. luokka	arviointikeskustelu marras - helmikuu	sanallinen	<p><u>Lukuaineet</u> <i>suomen kieli ja kirjallisuus</i> lukeminen kirjoittaminen matematiikka ympäristöoppi <i>uskonto tai elämäkatsomustieto</i> <i>englanti</i></p> <p><u>Taito ja taide-aineet</u> <i>musiikki</i> <i>kuvataide</i> <i>käsityö</i> <i>liikunta</i></p>	<p><u>Arviointiasteikko Suomen kieli ja kirjallisuus sekä matematiikka</u> olet saavuttanut tavoitteet erittäin hyvin olet saavuttanut tavoitteet hyvin olet saavuttanut tavoitteet melko hyvin olet saavuttanut tavoitteet kohtalaisesti hylätty</p> <p><u>Arviointiasteikko muissa oppiaineissa</u> olet saavuttanut tavoitteet hyväksytysti hylätty</p>	<p>Sanallinen todistuksen liitteenä</p> <p>Käyttäytymistä arvioidaan seuraavissa osa-alueissa: <i>työrauhan ylläpitäminen</i> <i>yhteistyötaidot</i> <i>yhteisten sääntöjen mukaan toimiminen</i></p> <p>Käyttäytymisen arviointiasteikko <i>Onnistut erittäin hyvin</i> <i>hyvin</i> <i>melko hyvin</i> <i>kohtalaisesti</i> <i>ei onnistu vielä</i></p>

Luokka-aste	Väliarviointi	Lukuvuositodistus	Oppiaineet	Arvioinnin asteikko	Käyttäytymisen arviointi
2. luokka	niveLvaihekeskustelu tammi-maaliskuu	sanallinen	<p><u>Lukuaineet</u> <i>suomen kieli ja kirjallisuus</i> lukeminen kirjoittaminen matematiikka ympäristöoppi <i>uskonto tai elämäkatsomustieto</i> <i>englanti</i></p> <p><u>Taito ja taide-aineet</u> <i>musiikki</i> <i>kuvataide</i> <i>käsityö</i> <i>liikunta</i></p>	<p><u>Arviointiasteikko Suomen kieli ja kirjallisuus sekä matematiikka</u> <i>olet saavuttanut tavoitteet erittäin hyvin</i> <i>olet saavuttanut tavoitteet hyvin</i> <i>olet saavuttanut tavoitteet melko hyvin</i> <i>olet saavuttanut tavoitteet kohtalaisesti</i> <i>hylätty</i></p> <p><u>Arviointiasteikko muissa oppiaineissa</u> <i>olet saavuttanut tavoitteet hyväksytysti</i> <i>hylätty</i></p>	<p>Sanallinen todistuksen liitteenä</p> <p>Käyttäytymistä arvioidaan seuraavissa osa-alueissa: <i>työrauhan ylläpitäminen</i> <i>yhteistyötaidot</i> <i>yhteisten sääntöjen mukaan toimiminen</i></p> <p>Käyttäytymisen arviointiasteikko <i>Onnistut erittäin hyvin</i> <i>hyvin</i> <i>melko hyvin</i> <i>kohtalaisesti</i> <i>ei onnistu vielä</i></p>

Luokka-aste	Väliarviointi	Lukuvuositodistus	Oppiaineet	Arvioinnin asteikko	Käyttäytymisen arviointi
3. luokka	arviointikeskustelu marras - helmikuu	sanallinen	<p><u>Lukuaineet</u> <i>suomen kieli ja kirjallisuus</i> <i>lukeminen</i> <i>kirjoittaminen</i> <i>matematiikka</i> <i>ympäristöoppi</i> <i>englanti</i> <i>uskonto tai elämäkatsomustieto</i></p> <p><i>tunne- ja vuorovaikutustaidot</i></p> <p><u>Taito- ja taideaineet</u> <i>musiikki</i> <i>liikunta</i> <i>kuvataide</i> <i>käsityö</i></p>	<p><u>Arviointiasteikko lukuaineissa</u> <i>olet saavuttanut tavoitteet erittäin hyvin</i> <i>olet saavuttanut tavoitteet hyvin</i> <i>olet saavuttanut tavoitteet melko hyvin</i> <i>olet saavuttanut tavoitteet kohtalaisesti</i> <i>hylätty</i></p> <p>Tunne- ja vuorovaikutustaidoista ei anneta arvosanaa. Oppiaine merkitään suoritetuksi todistukseen.</p> <p><u>Arviointiasteikko taito- ja taideaineissa</u> <i>olet saavuttanut tavoitteet hyväksytysti</i> <i>hylätty</i></p>	<p>Sanallinen todistuksen liitteenä Käyttäytymistä arvioidaan seuraavissa osa-alueissa: <i>työrauhan ylläpitäminen</i> <i>yhteistyötaidot</i> <i>yhteisten sääntöjen mukaan toimiminen</i></p> <p><i>Käyttäytymisen arviointiasteikko</i> <i>Onnistut erittäin hyvin</i> <i>hyvin</i> <i>melko hyvin</i> <i>kohtalaisesti</i> <i>ei onnistu vielä</i></p>

Luokka-aste	Väliarviointi	Lukuvuositodistus	Oppiaineet	Arvioinnin asteikko	Käyttäytymisen arviointi
4. luokka	arviointikeskustelu marras - helmikuu	numeraalinen	<p><u>Lukuaineet</u> <i>suomen kieli ja kirjallisuus</i> <i>matematiikka</i> <i>ympäristöoppi</i> <i>A1-kieli englanti</i> <i>(A2-kieli saksa)</i> <i>yhteiskuntaoppi</i> <i>uskonto tai elämäkatsomustieto</i></p> <p><u>Taito- ja taideaineet</u> <i>musiikki</i> <i>liikunta</i> <i>kuvataide</i> <i>käsityö</i></p>	<p>Numeraalinen 4-10 Valinnaisaineet hyväksytyt/hylätyt. Valinnaisaineen kurssi voi vaikuttaa emoaineen arviointiin.</p> <p>Yksilöllistettyjen oppimäärien arviointi lukuvuosi- ja päättötodistuksessa (voidaan arvioida) arvioidaan sanallisena tai numeroarviona henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaisesti.</p>	<p>Numeroarviointi todistuksessa Käyttäytymistä arvioidaan seuraavissa osa-alueissa Yhteistyötaidot ja käytöstavat Työrauhan ylläpitäminen Yhteisten sääntöjen mukaan toimiminen Rangaistukset (kasvatuskeskustelu ja jälki-istunto sekä kurinpitorangaistukset) Kiusaaminen</p>

Luokka-aste	Väliarviointi	Lukuvuositodistus	Oppiaineet	Arvioinnin asteikko	Käyttäytymisen arviointi
5. luokka	numeraalinen marras - helmikuu	numeraalinen	<p><u>Lukuaineet</u> <i>suomen kieli ja kirjallisuus</i> <i>matematiikka</i> <i>A1-kieli englanti</i> <i>(A2-kieli saksa)</i> <i>ympäristöoppi</i> <i>uskonto tai elämäkatsomustieto</i> <i>historia</i></p> <p><u>Taito- ja taideaineet</u> <i>musiikki</i> <i>kuvataide</i> <i>käsityö</i> <i>liikunta</i></p>	<p>Numeraalinen 4-10 Valinnaisaineet hyväksytyt/hylätyt. Valinnaisaineen kurssi voi vaikuttaa emoaineen arviointiin.</p> <p>Yksilöllistettyjen oppimäärien arviointi lukuvuosi- ja päättötodistuksessa (voidaan arvioida) arvioidaan sanallisena tai numeroarviona henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaisesti.</p>	<p>Numeroarviointi todistuksessa Käyttäytymistä arvioidaan seuraavissa osa-alueissa Yhteistyötaidot ja käytöstavat Työrauhan ylläpitäminen Yhteisten sääntöjen mukaan toimiminen Rangaistukset (kasvatuskeskustelu ja jälki-istunto sekä kurinpitorangaistukset) Kiusaaminen</p>

Luokka-aste	Väliarviointi	Lukuvuositodistus	Oppiaineet	Arvioinnin asteikko	Käyttäytymisen arviointi
6. luokka	numeraalinen marras - helmikuu nivelevaihekeskustelu kevätlukukaudella	numeraalinen	<p>Lukuaineet <i>suomen kieli ja kirjallisuus</i> <i>matematiikka</i> <i>A1-kieli englanti</i> <i>(A2-kieli saksa)</i> <i>B-kieli ruotsi</i> <i>ympäristöoppi</i> <i>uskonto tai elämäkatsomustieto</i> <i>historia</i> <i>yhteiskuntaoppi</i></p> <p>Taito- ja taideaineet <i>musiikki</i> <i>kuvataide</i> <i>käsityö</i> <i>liikunta</i></p>	<p>Numeraalinen 4-10 Valinnaisaineet hyväksytyt/hylätyt. Valinnaisaineen kurssi voi vaikuttaa emoaineen arviointiin.</p> <p>Yksilöllistettyjen oppimäärien arviointi lukuvuosi- ja päättötodistuksessa (voidaan arvioida) arvioidaan sanallisena tai numeroarviona henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaisesti.</p>	<p>Numeroarviointi todistuksessa Käyttäytymistä arvioidaan seuraavissa osa-alueissa Yhteistyötaidot ja käytöstavat Työrauhan ylläpitäminen Yhteisten sääntöjen mukaan toimiminen Rangaistukset (kasvatuskeskustelu ja jälki-istunto sekä kurinpitorangaistukset) Kiusaaminen</p>

Luokka-aste	Väliarviointi	Lukuvuositodistus	Oppiaineet	Arvioinnin asteikko	Käyttäytymisen arviointi
7. luokka	numeraalinen	numeraalinen	<p>Lukuaineet <i>suomen kieli ja kirjallisuus</i> <i>matematiikka</i> <i>A1-kieli englanti</i> <i>(A2-kieli saksa)</i> <i>B-kieli ruotsi</i> <i>biologia</i> <i>maantieto</i> <i>fysiikka</i> <i>kemia</i> <i>uskonto tai elämäkatsomustieto</i> <i>historia</i> <i>terveystieto</i></p> <p>Taito- ja taideaineet <i>musiikki</i> <i>kuvataide (päättöarviointi)</i> <i>käsityö (päättöarviointi)</i> <i>liikunta</i> <i>kotitalous (päättöarviointi)</i></p>	<p>Numeraalinen 4-10</p> <p>Yksilöllistettyjen oppimäärien arviointi lukuvuosi- ja päättötodistuksessa (voidaan arvioida) arvioidaan sanallisena tai numeroarviona henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaisesti.</p>	<p>Numeroarviointi todistuksessa Käyttäytymistä arvioidaan seuraavissa osa-alueissa Yhteistyötaidot ja käytöstavat Työrauhan ylläpitäminen Yhteisten sääntöjen mukaan toimiminen Rangaistukset (kasvatuskeskustelu ja jälki-istunto sekä kurinpitovangastukset) Kiusaaminen</p>

Luokka-aste	Väliarviointi	Lukuvuositodistus	Oppiaineet	Arvioinnin asteikko	Käyttäytymisen arviointi
8. luokka	numeraalinen	numeraalinen	<p><u>Lukuaineet</u> <i>suomen kieli ja kirjallisuus</i> <i>matematiikka</i> <i>A1-kieli englanti</i> <i>(A2-kieli saksa)</i> <i>B-kieli ruotsi</i> <i>biologia</i> <i>maantieto</i> <i>fysiikka</i> <i>kemia</i> <i>uskonto tai elämäkatsomustieto</i> <i>historia (päättöarviointi)</i> <i>terveystieto</i></p> <p><u>Taito- ja taideaineet</u> <i>musiikki (päättöarviointi)</i> <i>liikunta</i></p> <p><u>Valinnaiset aineet</u></p>	<p>Numeraalinen 4-10</p> <p>Valinnaisaineissa yhtenäinen, vähintään 2 vuosiviikkotunnin oppimäärä arvioidaan numeraalisesti.</p> <p>Yksilöllistettyjen oppimäärien arviointi lukuvuosi- ja päättötodistuksessa (voidaan arvioida) arvioidaan sanallisena tai numeroarviona henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaisesti.</p> <p>Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti hyväksyty- merkinnällä.</p>	<p>Numeroarviointi todistuksessa</p> <p>Käyttäytymistä arvioidaan seuraavissa osa-alueissa</p> <p>Yhteistyötaidot ja käytöstavat</p> <p>Työrauhan ylläpitäminen</p> <p>Yhteisten sääntöjen mukaan toimiminen</p> <p>Rangaistukset (kasvatuskeskustelu ja jälki-istunto sekä kurinpitorangaistukset)</p> <p>Kiusaaminen</p>

Luokka-aste	Väliarviointi	Lukuvuositodistus	Oppiaineet	Arvioinnin asteikko	Käyttäytymisen arviointi
9. luokka	numeraalinen	päätötodistus	<p><u>Lukuaineet</u> <i>suomen kieli ja kirjallisuus</i> <i>matematiikka</i> <i>A1-kieli englanti</i> <i>(A2-kieli saksa)</i> <i>B-kieli ruotsi</i> <i>biologia</i> <i>maantieto</i> <i>fysiikka</i> <i>kemia</i> <i>uskonto tai elämäkatsomustieto</i> <i>historia</i> <i>yhteiskuntaoppi</i></p> <p><u>Taito- ja taideaineet</u> <i>liikunta</i></p> <p><u>Valinnaiset aineet</u></p>	<p>Numeraalinen 4-10 ja sanoin välttävä -erinomainen</p> <p>Yksilöllistettyjen oppimäärien arviointi lukuvuosi- ja päätötodistuksessa (voidaan arvioida) arvioidaan sanallisena tai numeroarviona henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaisesti.</p> <p>Opintojen laajuus vuosiluokilla 7–9 jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa. Valinnaisaineissa yhtenäinen, vähintään 2 vuosiviikkotunnin oppimäärä arvioidaan numeraalisesti.</p> <p>Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti hyväksyty- merkinnällä.</p>	Päätötodistuksessa ei arviota oppilaan käyttäytymisestä.

Linkit opetussuunnitelman oppiainekohtaisiin sisältöihin

<p>1. luokka</p> <p>suomen kieli ja kirjallisuus matematiikka ympäristö- ja luontotieto uskonto elämäkatsomusteito englanti liikunta musiikki käsityö kuvataide</p> <p>käyttäytyminen</p>	<p>2. luokka</p> <p>suomen kieli ja kirjallisuus matematiikka ympäristö- ja luontotieto uskonto elämäkatsomusteito englanti liikunta musiikki käsityö kuvataide</p> <p>käyttäytyminen</p>
<p>3. luokka</p> <p>suomen kieli ja kirjallisuus matematiikka ympäristöoppi uskonto elämäkatsomustieto englanti</p> <p>liikunta musiikki käsityö kuvataide</p> <p>tunne- ja vuorovaikutustaidot käyttäytyminen</p>	<p>4. luokka</p> <p>suomen kieli ja kirjallisuus matematiikka ympäristöoppi uskonto elämäkatsomustieto englanti A2-kieli saksa yhteiskuntaoppi liikunta musiikki käsityö kuvataide</p> <p>käyttäytyminen</p>
<p>5. luokka</p> <p>suomen kieli ja kirjallisuus matematiikka ympäristöoppi uskonto elämäkatsomustieto englanti A2-kieli saksa</p> <p>historia liikunta musiikki käsityö kuvataide</p>	<p>6. luokka</p> <p>suomen kieli ja kirjallisuus matematiikka ympäristöoppi uskonto elämäkatsomustieto englanti A2-kieli saksa b-kieli ruotsi yhteiskuntaoppi historia liikunta musiikki käsityö</p>

	käyttäytyminen		kuvataide käyttäytyminen
7. luokka	suomen kieli ja kirjallisuus matematiikka biologia maantieto uskonto elämäkatsomustieto englanti A2-kieli saksa b-kieli ruotsi fysiikka kemia historia terveystieto liikunta musiikki käsityö kuvataide kotitalous käyttäytyminen	8. luokka	suomen kieli ja kirjallisuus matematiikka biologia maantieto uskonto elämäkatsomustieto englanti A2-kieli saksa b-kieli ruotsi fysiikka kemia historia terveystieto valinnaiset aineet musiikki liikunta käyttäytyminen
9. luokka	suomen kieli ja kirjallisuus matematiikka biologia maantieto uskonto elämäkatsomustieto englanti A2-kieli saksa b-kieli ruotsi fysiikka kemia yhteiskuntaoppi terveystieto valinnaiset aineet liikunta		